

ІСТОРИКО-ПРАВОВА ҐЕНЕЗА КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА РОЗБІЙНІ НАПАДИ НА БАНКІВСЬКІ УСТАНОВИ ТА ІНКАСАТОРІВ

Досліджується історико-правова генеза кримінальної відповідальності за розбійні напади на банківські установи та інкасаторів. Дана проблема потребує ґрунтовного вивчення, оскільки має важливе значення не тільки для теорії кримінального права, але й для правозастосовної діяльності.

Ключові слова: історико-правова генеза, кримінальна відповідальність, розбій, розбійні напади на банківські установи та інкасаторів.

Сказко Ю.А. Историко-правовой генезис уголовной ответственности за разбойные нападения на банковские учреждения и инкассаторов

Исследуется историко-правовой генезис уголовной ответственности за разбойные нападения на банковские учреждения и инкассаторов. Данная проблема требует основательного изучения, поскольку имеет важное значение не только для теории уголовного права, но и для правоприменительной деятельности.

Ключевые слова: историко-правовой генезис, уголовная ответственность, разбой, разбойные нападения на банковские учреждения и инкассаторов.

Skazko Julia. Historical and legal genesis of criminal liability for robbery of banks and collectors

The historical and legal genesis of criminal liability for robbery of banks and collectors is examined in this article on the basis of deep and comprehensive

study. This issue requires through research as essential not only for theory of criminal law, but also in law enforcement activities.

Keywords: *historical and legal genesis, criminal liability, armed robbery, armed attacks on banks and collectors.*

Розбій як об'єкт кримінально-правового та кримінологічного вивчення, який попадає у поле зору суспільства, піддається дослідженню досить давно. Ще стародавні філософи Платон і Аристотель цікавились проблемами злочинів, їх причинами та покаранням за них. Сьогодні не варто забувати історичні здобутки, оскільки чинний Кримінальний кодекс України ґрунтується на історичному досвіді розвитку кримінально-правових та кримінологічних досліджень, зокрема, які обґрунтовували зміст його окремих інститутів і розділів.

Формуванню кримінально-правових норм, виробленню конкретних дефініцій та їх розміщенню в Особливій частині Кримінального кодексу передував тривалий період розвитку правової думки, що позначився на історії становлення національної правової системи. Тому поняття, систему й окремі види злочинів проти власності неможливо правильно оцінити без звертання до історичних першоджерел права.

Значний внесок в дослідження історико-правового розвитку кримінальної відповідальності за розбій зроблено такими вченими, як Г.М. Борзенков, Л.Д. Владимиров, В.А. Гаухман, О.І. Гуров, М.Д. Дурманов, В.П. Ємельянов, М.Й. Коржанський, Г.О. Кригер, П.С. Матишевський, Б.С. Никифоров, А.О. Пінаєв, О.О. Піонтковський та ін. Особливу увагу історичному аспекту розвитку законодавства про розбій в дисертаційному дослідженні приділив О.О. Горішній¹.

Протягом століть тривав поступальний розвиток норм про відповідальність за злочини проти власності, зокрема за розбій. Відомі пам'ятки законодавства, що діяли на території України, не використовували такої категорії, як «розбій». В історичних пам'ятках згадуються терміни «красти», «украсти», «татьба», які певним чином

відповідали сучасному поняттю «викрадення». Мабуть, першою кримінально-правовою нормою, що регулювала відповідальність за викрадення чужого майна, була ст. 6 договору руських з греками при князі Олегові 911 р. (за Іпатіївським списком)².

І хоча в цьому договорі не вжито такого терміну, як «розбій», на думку І. Ф. Реверса (1826 р.), договір князя Олега 911 р. виокремлював такий вид татьби, як явне відбирання чужої речі (розбій)³.

Основним давньоруським джерелом світського писаного права в літературі вважається «Руська Правда». Це джерело містить норми різного характеру, зокрема кримінально-правового. «Руська Правда» трактує злочин як «образу». Поряд зі злочинами проти особистості в ній згадуються майнові злочини: розбій (відмежування якого від грабежу не було), крадіжка («татьба»), самовільне користування чужим майном тощо (ст. 33, 35, 37, 40)⁴.

В Руській Правді про розбій згадується як про найнебезпечніший злочин, однак визначення цього злочину в законі немає. При цьому самостійно термін «розбій» не використовується, а йдеться про вбивство в розбої, яке визнається більш небезпечним, ніж звичайне вбивство, тому за вбивство в розбої передбачалося більш суворе покарання⁵.

У період феодальної роздробленості Русі найбільш відомим джерелом, що містить норми кримінально-правового характеру, вважається Псковська Судова грамота (1397–1467 рр.), що встановлювала норми кримінального права та діяла на території Московії, уже розрізняла з татьби крадіжку, грабіж, розбій та «наход» (ст. 1, 7, 20, 34)⁶.

Необхідно відмітити, що в пам'ятках XV ст. термін «розбій» зберіг значення неспровокованого вбивства з метою розбою або озброєної засідки на шляхах з цією ж метою.

До основних документів того періоду, що містить норми кримінального права, належать Судебник 1497 і 1550 рр. та Соборне Уложення 1649 р. «Великокняжий» Судебник 1497 р. в літературі іменується першим загальноросійським. У ньому не багато норм кримінального права, однак серед злочинів особливо виділяються майнові, до яких належать, насамперед, розбій і татьба (ст. 8, 10, 14, 34, 39).

Судебники 1497 і 1550 р.⁷ та Статути Великого князівства Литовського 1566 і 1588 р.⁸ також містять термін «розбій», але не визначають ознаки цього злочину.

Після приєднання частини України до Московської держави в 1654 р. на території Гетьманщини, Лівобережжя набула поширення дія Соборного Уложення 1649 р., яке не тільки передбачало відповідальність за розбій, а й встановлювало його види – простий та кваліфікований.

На відміну від попереднього законодавства, що пов'язало розбій з убивством, Соборне Уложення виокремлює розбій з обтяжуючими обставинами і без таких⁹. Разом з тим, звертає на себе увагу певна нечіткість та невизначеність категорії «розбій» у статтях Соборного Уложення 1649 р., що викликало потребу у прийнятті нових законів.

Тривалий час (1743–1840 рр.) на території Лівобережної України був чинним Закон під назвою «Права, за якими судиться малоросійський народ». Цей Закон не тільки розмежував між собою крадіжку, грабіж та розбій, а й встановлював покарання у главі 22 «О грабежах, разных шкодах и за это о наказаниях» за різні види викрадення. Так, Артикул 1 передбачав страту за «воровство с поличным или без поличного, если кража выше 20 рублей», а для злодіїв, які «... крадутъ разные вещи и явно похища, убъгають...», артикул передбачав покарання у вигляді «бить розгами или плетьми»¹⁰.

Лише в Уложенні про покарання кримінальні та виправні від 15 серпня 1845 р. мали місце чіткі та досконалі визначення багатьох видів злочинів, які актуальні і по теперішній час, у тому числі щодо таких категорій, як розбій, грабіж, крадіжка тощо. Склади злочинів, які передбачали відповідальність за розбій, були сконцентровані у Відділі I «Про розбій» Глави III «Про викрадення чужого майна» Розділу XII «Про злочини та провини проти власності приватних осіб».

Зокрема у ст. 2129-2138 передбачено відповідальність за різні види розбійних діянь, при цьому в ст. 2129 містилося загальне ви-

значення розбою, а в інших статтях цього відділу встановлювалася відповідальність за конкретні різновиди розбою¹¹.

Так, розбій, згідно з цим нормативним актом, являв собою, поперше, відбирання майна із застосуванням насильства, що було небезпечним для життя чи здоров'я, або свободи, або з погрозою, по-друге, відкрите викрадення майна в присутності власника або інших осіб (ст. 2139).

У Кримінальному Уложенні 1903 р.¹² у межах одних складів злочинів були об'єднані злочини проти майна і доходів казни, а також проти власності приватних осіб. Цей закон піддав певному перегляду поняття «викрадення майна» взагалі і «розбій», зокрема.

Поняття розбою визначалося в ч. 1 ст. 589 Кримінального Уложення як викрадення чужого рухомого майна з метою привласнення за допомогою приведення у несвідомий стан, тілесного ушкодження, насильства над особою чи кримінальної погрози. Тобто межі категорії «розбій» за рахунок такого визначення значно розширювалися, бо цим визначенням охоплювалися і ознаки грабежу, поєднаного з насильством¹³.

На відміну від попереднього Уложення, в якому кваліфіковані види розбою передбачалися у різних статтях, Кримінальне Уложення 1903 р. всі кваліфіковані види розбою передбачає в ч. 2 ст. 589, яка містить 7 пунктів, а саме: 1) заподіяння вельми тяжкого або тяжкого тілесного ушкодження; 2) вчинення розбою в церкві; 3) вчинення у відкритому морі; 4) кількома особами, які вторгнулися для цього у заселений будинок або приміщення; 5) особою, яка запаслася зброєю або знаряддям для нападу або захисту; 6) зграєю; 7) особою, яка не менше трьох разів відбувала покарання за «воровство», розбій, вимагання або шахрайство і при цьому до закінчення п'ятирічного строку з дня відбування покарання за будь-яке з цих злочинних діянь¹⁴.

У цей період часу у кримінально-правовій доктрині терміни «власність» й «майно» вживалися найчастіше як синоніми і позначали всю сукупність майнових прав та інтересів. Можливо, тому І. Я. Фойницький об'єктом майнових посягань визнавав майно як

«конкретний предмет юридичного панування людини, як одну з частин його правової сфери»¹⁵.

Кримінальний кодекс Української Соціалістичної Радянської Республіки від 23 серпня 1922 р. визначив розбій як відкритий з метою викрадення майна напад окремої особи на будь-кого, поєднаний з фізичним або психічним насильством, що загрожує смертю або каліцтвом (ч. 1 ст. 184 Кримінальний кодекс Української Соціалістичної Радянської Республіки). У ч. 2 ст. 184 КК УСРР такий самий злочин, вчинений групою осіб (бандитизм), карається – покараннями, передбаченими ст. 76 Кримінального Кодексу¹⁶.

Мало чим відрізняючись один від одного, перші радянські кримінальні кодекси України 1922 і 1926 рр., які сприйняли ідею Кримінального уложення про єдину кримінально-правову охорону державного, громадського та особистого (приватного) майна, та розподіли злочини проти власності на розбій та інші посягання.

Найбільш істотною відмітною особливістю Кримінального кодексу України 1960 р. було те, що він тривалий час розрізняв посягання на соціалістичне (державне, колективне) та індивідуальне майно громадян. Кримінальний кодекс Української Радянської Соціалістичної Республіки, прийнятий у 1960 р., передбачив відповідальність за розбій у двох статтях: ст. 86 Кримінального кодексу «Розбій з метою розкрадання державного або колективного майна» та ст. 142 Кримінального кодексу «Розбій»¹⁷. Диспозиції вказаних норм визначали розбій як напад з метою заволодіння державним або колективним майном, поєднаний з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства (ст. 86 Кримінального кодексу) та напад з метою заволодіння індивідуальним майном громадян, поєднаний з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства (ст. 142 Кримінального кодексу). Отже, загальною ознакою розбою було відкрите викрадення чужого майна поєднаного з насильством, що є небезпечним для життя та здоров'я потерпілого.

Відповідно до КК УРСР 1960 р. розбій з метою заволодіння соціалістичним майном вперше виділяється як самостійний склад злочину, який охоплюється загальним поняттям «розкрадання», бо до цього розбій з метою заволодіння соціалістичним майном не був прямо передбачений у законодавстві, а розглядався у судовій практиці лише як кваліфікуюча ознака розкрадання.

Чинний Кримінальний кодекс України, прийнятий 5 квітня 2001 р., визначив розбій як напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства (ст. 187 Кримінального кодексу України). Частина 2 статті 187 передбачає розбій, вчинений за попередньою змовою групою осіб або особою, яка раніше вчинила розбій або бандитизм, а частина 3 цієї статті – розбій, поєднаний із проникненням у житло, інше приміщення чи сховище.

Розбій, спрямований на заволодіння майном у великих чи особливо великих розмірах або вчинений організованою групою, або поєднаний із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень, кваліфікується за ч. 4 ст. 187 КК України¹⁸.

Розбій належить до найбільш небезпечних корисливо-насильницьких злочинів. Він посягає на два об'єкти:

1. право власності;
2. особу (її здоров'я і життя)¹⁹.

Варто зазначити, що законодавець ніколи не виділяв напад на банківську установу та (або) інкасаторів, як окрему кваліфікуючу ознаку розбою. Однак питанням запобігання і протидії таким злочинам приділялася певна увага, на нашу думку, це було обумовлено тим, що розбійні напади такого виду характеризуються підвищеною суспільною небезпекою та викликають суспільний резонанс.

Історії відомий не один зухвалий розбійний напад на банки, інкасаторів або осіб, що перевозили банківські кошти зокрема: Тіфліська експропріація (1907 рік), пограбування одеського пасажирського пароплава «Софія» (1907 рік), напад «Летючої бригади»

на інкасаторську машину у Львові (1925 рік). На нашу думку, доцільно більш детально розглянути вищезазначені злочини.

Тифліська експропріація - пограбування 13 червня 1907 року в Тифлісі карети казначейства при перевезенні грошей з пошти в Тифліське відділення Державного банку. Транспорт казначейства при проїзді через площу був закиданий бомбами і розстріляний, а всі гроші були викрадені. У перерахунку за курсом 2012 року було вкрадено близько 5 млн доларів США. Під час нападу було вбито двох городових, трьох козаків і поранено ще 11 осіб, включаючи перехожих²⁰.

У ніч на 01 липня 1907 року було вчинено озброєний напад на пасажирський пароплав «Софія», під час якого нападники викрали у працівника Херсонського відділення російського для зовнішньої торгівлі банку 50 000 руб. Напад був ретельно спланований, всі злочинці були озброєні револьверами, кинжалами, бомбами і навіть мали ручний кулемет²¹.

«Летюча бригада» спеціалізувалася на експропріації коштів у польських державних і комерційних установах, іншими словами, на програбуваннях та розбоях. Напад на інкасаторську машину львівської Головної пошти став найуспішнішим і найрезонансним злочинном. Понад 100 тисяч злотих із інкасаторської машини було винесено за п'ять хвилин²².

Водночас не менше значення приділяє кримінологія і поняттю розбою як окремого факту злочинної поведінки, що утворює сукупність розбоїв. Але, на відміну від кримінального права, що наводить правове поняття розбою, для кримінології цей феномен представляє значення лише як виявлення в ньому ознак, що характеризують не лише поодинокий факт діяння, а відображає закономірності цього явища загалом. Наприклад, кримінологія вивчає не розбій на банківські установи та інкасаторів, з метою встановлення у даному факті ознак складу злочину, передбаченого ст. 187 Кримінального кодексу України, а розбійні напади як явище та розповсюдження їх в регіоні (загальної кількості, рівня цих злочинів, зважаючи на певну кількість населення, динаміку їх вчинення за певні відрізки часу,

частку в загальній кількості вчинених злочинів, розмір завданого збитку тощо), причин й умов учинення даних злочинів, характеристик особи, яка вчиняє розбій, особливостей протидії вищезазначеним злочинам.

Звичайно, без вивчення поодиноких фактів розбоїв на банківські установи та інкасаторів неможливо вивчити його системність, тому тісний зв'язок між окремими розбоями й сукупністю розбоїв підкреслює їх єдину кримінологічну сутність. Завжди існували й існують нині правові та соціальні аспекти розбою, однак останні пов'язані з виявленням того визначального загального, що лежить в основі співвідношення розбою й системи їх вчинення. Тому кримінологія, вивчаючи розбій, аналізуючи психологічний аспект людської дії, поєднує його із соціологічним аспектом: переходить від індивідуальних учинків до масових, сукупності, до сутності суспільних відносин. Кримінологія, вивчаючи суспільну небезпеку розбою, не перебуває осторонь від того, що визнається ним, а що таким не є.

Аналіз історичних документів дозволяє стверджувати, що формуванню кримінально-правових норм, що регулюють відповідальність за розбій, виробленню конкретних дефініцій передував досить тривалий період розвитку правової думки, який позначився на всій історії становлення української державності. Протягом століть відбувався поступальний розвиток норм про відповідальність за розбій.

З огляду на викладене вище, можна виділити та охарактеризувати п'ять основних періодів формування кримінально-правової норми та вироблення конкретної дефініції розбою як об'єкта кримінологічного дослідження:

перший період з 911 р. – до 1467 р. (період Давньоруської держави) характеризується відсутністю чіткого терміну «розбій», але виокремленням виду татьби – явне відбирання чужої речі (розбій);

другий період з 1467 р. до 1846 р. (період реформації Київської Русі) характеризується слабким (або першою спробою) виділенням дефініції розбою та відокремленням його від татьби та грабежу. Також виокремлено різні види розбою, які перепліталися з ознаками

татЬби, встановлено покарання за розбій, яке було більш суворішим за татЬбу;

третьої період з 1846 р. до 1917 р. (період Царської Росії) характеризується двома фактами: 1) введенням у дію першого Кримінального кодексу в Російській імперії (Уложення про покарання кримінальні та виправні від 1845 р.), у якому виділявся розбій як, по-перше, відбирання майна із застосуванням насильства, що було небезпечним для життя чи здоров'я, або свободи, або з погрозою, по-друге, відкрите викрадення майна в присутності власника або інших осіб; 2) використання терміну «розбій» в Уложенні про покарання кримінальні та виправні від 1903 р., а таємне або відкрите викрадення чужого майна з метою присвоєння охоплювалося єдиним поняттям «воровство»;

четвертий період з 1917 до 2001 р. (Радянсько-Український період) характеризувався трьома фактами: 1) встановленням жорсткого покарання за розбій; 2) визначенням розбою як відкритий з метою викрадення майна напад окремої особи на будь-кого, поєднаний з фізичним або психічним насильством, що загрожує смертю або каліцтвом; 3) передбаченням Кримінальним кодексом УРСР 1960 р. відповідальності за розбій у двох статтях: ст. 86 КК, що передбачала відповідальність за розбій з метою розкрадання державного або колективного майна, і ст. 142 КК, що передбачала відповідальність за розбій з метою заволодіння індивідуальним майном громадян, які були розташовані відповідно у главах II та V Особливої частини КК;

п'ятий період з 2001 р. і до сьогодні (Український період) характеризується змінами у правовому регулюванні форм власності в Україні. Так, чинний Кримінальний кодекс України визначив розбій як напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства (ст. 187 Кримінального кодексу України) й окреслив його кваліфікуючі ознаки.

1. *Горішній О.О.* Кримінально- правова характеристика розбою: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2010. URL: <https://mydisser.com/ua/catalog/view/6928.htm> 2. *Хрестоматия* по истории русского права / [сост. М. Ф. Владимирский-Буданов]. Киев: тип. Императорского ун-та Св. Владимира, 1899. Вып. 1. С. 4. 3. Там же. 4. *Фойницкий И. Я.* Курс уголовного права. Часть Особенная : Посягательства личные и имущественные / Фойницкий И.Я., орд. проф. Санкт-Петербург. ун-та; под ред., с предисл.: А. А. Жижиленко, проф. Санкт-Петербург: тип. М. М. Стасюлевича, 1907. С. 229–231. 5. *Российское* законодательство X–XX веков: в 9 т. Москва: Юрид. лит., 1984. Т. 1: Законодательство Древней Руси. 1984. С. 59; Гальперин С. И. Очерки первобытного права. Санкт-Петербург, 1893. С. 208-209. 6. *Российское* законодательство X–XX веков: в 9 т. Т. 1. С. 331–332. 7. *Российское* законодательство X–XX веков: в 9 т. Т. 2: Законодательство периода образования и укрепления Русского централизованного государства. 1985. С. 55, 108. 8. *Малиновський І.* Учення о преступлении по Литовському Статуту. Київ: Тіпографія Императорского Университета св. Володимира, 1894. С. 131. 9. *Российское* законодательство X–XX веков: в 9 т. Т. 3: Акты земских соборов. 1985. С. 415. 10. Права, за якими судиться малоросійський народ. 1743: Законодавство / [ред. кол. О. М. Мироненко, К. А. Вислобоков, І. Б. Усенко та ін.]; відп. ред. Ю. С. Шемчушенко. Київ: Ін Юре, 1997. С. 430. 11. *Уложение* о наказаниях уголовных и исправительных. Август 1845 // Полное собрание законов Российской империи. Собрание второе. 1845. URL: <http://dlib.rsl.ru/viewer/01002889696#?page=849> 12. *Уголовное* Уложение 22 марта 1903 года [изд. Н. С. Таганцева]. Санкт-Петербург, 1904. URL: <http://dlib.rsl.ru/viewer/01003725050#?page=62> 13. Там же. 14. Там же. 15. *Фойницкий И. Я.* Цит. работа. – С. 270. 16. *Уголовный кодекс* УССР. Харьков: Наркомюст УССР, 1922. С. 58-59. 17. *Кримінальний кодекс* України: затв. Законом УРСР від 28 груд. 1960 р. // ВВР УРСР. 1961. № 2. Ст. 14. 18. *Кримінальний кодекс* України від 5 квіт. 2001 р. // ВВР України. 2001. № 25–26. Ст. 131. (зі змін. та доповн.; ред. від 1 трав. 2017 р.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. 19. *Кримінальне право* України. Особлива частина : підруч. / Бажанов М. І., Баулін Ю. В., Борисов В. І. та ін.; за ред. проф. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Київ: Юрінком Інтер, 2004. С. 177. 20. *Тифлисская* экспроприация

ция. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Тифлисская_экспроприация **21.** Чисніков В. М. Сисна поліція на Україні за часів Російської імперії (1880-1917): історико-правове дослідження. У 2-х кн. Кн. 1. Документи і матеріали: навч. посіб. Київ: НікаНова, 2011. С. 388 – 389. **22.** Надзвичайно вдалиий «екс», або пограбування 1925 року. URL: <http://photo-lviv.in.ua/nadzvyhajno-vdalyj-eks-abo-pohrabuvannya-1925-roku/>

***Skazko Julia.* Historical and legal genesis of criminal liability for robbery of banks and collectors**

Robbery as the object of criminal law and criminological research getting the attention of the society has been explored for quite a long time. The ancient philosophers Plato and Aristotle were interested in the problems of crimes, their causes and related punishment. Today, one should not forget the historical achievements, since the Criminal Code of Ukraine is based on historical experience of criminal law and criminological research, in particular those that justifies the content of its separate institutions and sections.

The formation of criminal law, the development of specific definitions and their placement in the Special Part of the Criminal Code was preceded by a long period of development of legal thought that influenced the history of formation of the national legal system. Therefore, the concept, system and certain types of crimes against property cannot be properly assessed without reference to the historical origins of law.

Criminology does not study robberies of banks and collectors to establish in this fact evidence of the crime under Art. 187 of the Criminal Code of Ukraine; instead, it studies robbery as a phenomenon and its territorial spread, causes and conditions of these crimes, characteristics of individual who commit robberies, and specifics of combating this crime.

Of course, without studying individual facts of robberies of banks and collectors, it is impossible to examine its systemacity that is why close connection between individual robberies and their totality emphasizes their common criminological essence.

Analysis of historical documents suggests that the formation of criminal law governing liability for robbery and the development of specific

definitions was preceded by a long period of development of legal thought, which influenced the entire history of the Ukrainian statehood.

In view of the above, one can identify and describe five major periods of the formation of criminal law and the development of a specific definition of robbery as the object of criminological research:

1st period: from 911 till 1467 (Ancient Rus period);

2nd period: from 1467 till 1846 (period of reformation of Kievan Rus);

3rd period: from 1846 till 1917 (period of Tsarist Russia), characterized by two facts: 1) the introduction of the first Criminal Code of the Russian Empire; 2) the use of the term “robbery” in the Code of Criminal and Corrective Penalties of 1903;

4th period: from 1917 till 2001 (Soviet-Ukrainian period), characterized by three facts: 1) the introduction of stringent punishment for robbery; 2) definition of robbery as an individual’s open attack on anyone intended to steal property and connected with physical or mental violence, threatening death or injury; 3) the liability for robbery envisaged in two articles of the Criminal Code of the Ukrainian SSR as of 1960;

5th period: from 2001 to date (Ukrainian period), characterized by changes in the legal regulation of forms of ownership in Ukraine. Thus, the concept of robbery in articles 86 and 142 of the Criminal Code of the Ukrainian SSR was replaced by the phrases “public property” and “personal property”, “collective property” and “personal property”. Therefore, the current Criminal Code of Ukraine defines robbery as an attack in order to take possession of someone else’s property combined with violence dangerous for life or health of a person under attack or threat of such violence. Furthermore, the Code outlines qualifying characteristics of robbery.

Keywords: historical and legal genesis, criminal liability, armed robbery, armed attacks on banks and collectors.